

The background features several decorative, wavy yellow lines that flow across the page, creating a sense of movement and design.

mpc

Praktické vyučovanie – odborný rozvoj žiakov

Vzdelávací materiál pre MOV

VLADIMÍR FIGEL

2018

**PRAKTICKÉ VYUČOVANIE – ODBORNÝ
ROZVOJ ŽIAKOV**

Vzdelávací materiál pre MOV

Vladimír Figel

Bratislava 2018

PRAKTICKÉ VYUČOVANIE – ODBORNÝ ROZVOJ ŽIAKOV

Hodnotenie žiakov inštruktorom odborného rozvoja

Vzhľadom na to, že inštruktori vo firmách nepoznajú metodiku hodnotenia a klasifikácie žiakov, je potrebné uvedené hodnotenie žiakov vykonávať pomocou hodnotiacej tabuľky, v ktorej sú charakterizované klasifikačné stupne podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu v praktickom vyučovaní.

Klasifikačný stupeň	Charakteristika klasifikačných stupňov	Počet žiakov
1 – výborný	Žiak pohotovo, samostatne a tvorivo využíva získané teoretické poznatky pri praktickej činnosti, ovláda zručnosti, spôsobilosti pre praktickú prípravu, praktické činnosti vykonáva pohotovo, bezpečne ovláda postupy a spôsoby práce a vedome dodržiava predpisy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (ďalej len BOZP) a ochrane pred požiarom, výsledky jeho práce sú bez závažných nedostatkov, hospodárne využíva suroviny, materiál, energiu, vzorne obsluhuje a udržiava výrobné pomôcky, nástroje, náradie a meradlá.	
2 – chváľitebný	Žiak samostatne, ale menej tvorivo a s menšou istotou využíva získané teoretické poznatky pri praktických činnostiach, ktoré vykonáva samostatne, výsledky jeho práce majú drobné nedostatky, vedome dodržiava predpisy o BOZP a ochrane pred požiarom, pri hospodárnom využívaní surovín, materiálu a energie robí malé chyby, výrobné zariadenia obsluhuje a udržiava s drobnými nedostatkami.	
3 – dobrý	Žiak s pomocou majstra (inštruktora) uplatňuje získané teoretické poznatky pri praktických činnostiach, pri ktorých sa dopúšťa chýb, výsledky práce majú nedostatky, dodržiava predpisy o BOZP a ochrane pred požiarom, s pomocou majstra (inštruktora) je schopný hospodárne využívať suroviny, materiály a energiu, pri obsluhu a údržbe výrobných zariadení a pomôcok, nástrojov, náradia a meradiel ho musí majster (inštruktor) častejšie usmerňovať.	
4 – dostatočný	Žiak získané teoretické poznatky vie pri praktických činnostiach využiť len za sústavnej pomoci majstra (inštruktora), v ktorých sa dopúšťa väčších chýb, vo výsledkoch práce má závažné nedostatky, menej dbá na dodržiavanie predpisov o BOZP a ochrane pred požiarom, porušuje zásady hospodárnosti využívania surovín, materiálu a energie, v obsluhu a údržbe výrobných zariadení a pomôcok, prístrojov, nástrojov, náradia a meradiel sa dopúšťa závažných nedostatkov.	
5 – nedostatočný	Žiak nevie ani s pomocou majstra (inštruktora) uplatniť získané teoretické poznatky pri praktických činnostiach a pracovných postupoch, pri ktorých má neakceptovateľné nedostatky, výsledky jeho práce sú neúplné, nepresné, nedosahujú ani dolnú hranicu predpísaných ukazovateľov, neovláda predpisy o BOZP a ochrane pred požiarom, suroviny, materiál a energiu nevyužíva hospodárne, v obsluhu a údržbe výrobných zariadení a pomôcok, prístrojov, náradia a meradiel má vážne nedostatky.	

DOTAZNÍK NA REFLEXIU ŽIAKOV V ODBORNOM ROZVOJI

Zameranie otázok dotazníka

Dotazník reflexie žiakov bol vytvorený pre žiakov štvorročného študijného odboru *mechanik elektrotechnik* so zameraním na autoelektroniku, vykonávajúcich odbornú prax v autoservisoch. Jedným z dôvodov je získať spätnú väzbu žiaka v odbornom rozvoji, ktorý celkovo hodnotí nielen samotný výkon, ale aj iné stránky odborného rozvoja.

Ďalším dôvodom je získanie podkladov pre objektívne hodnotenie a klasifikáciu žiakov v polovici školského roka a na konci školského roka, ktoré ovplyvnia spracované poznatky z odpovedí žiakov. Vypracované dotazníky sú podnetným pedagogickým dokumentom, pretože sa k nim MOV môže kedykoľvek vrátiť, objektívne prehodnotiť názory žiakov v odbornom rozvoji, porovnávať ich s inou skupinou žiakov, porovnať podmienky odborného rozvoja vo firmách a pod.

Charakter otázok v dotazníku má viacero okruhov a sú pripravené tak, aby vyjadrili hodnotenie žiakov z rôznych stránok. Žiaci by sa mali vyjadriť ku kvalite vlastnej práce, uviesť klady a zápory vlastnej činnosti i pracovného prostredia, vyjadriť vlastný pohľad na prístup k ochrane materiálu, k bezpečnosti na pracovisku, k vzťahom medzi majiteľom firmy, inštruktorom i zákazníkmi a ich názor na využitie osvojených teoretických poznatkov v spojení s praxou. Predpokladom na pravdivé odpovede je zodpovedný prístup k vypracovaniu otázok, čo sa od žiakov vyžadovalo. V dotazníku mali žiaci možnosť výberu odpovede, ale aj priestor na vlastné vyjadrenie sa. Dotazník sebahodnotenia tvorí pätnásť otázok s tromi typmi odpovedí:

- dichotómne, s možnosťou dvoch alternatív odpovedí „áno“, „nie“,
- viacnásobné, s možnosťou troch odpovedí,
- voľné, s priestorom na vyjadrenie vlastného názoru.

V **prvej otázke** sa zisťuje, či počas praxe došlo zo strany žiakov k poškodeniu materiálu alebo náradia v polroku. Cieľom je zistenie, či žiaci pristupujú zodpovedne k majetku firmy.

Druhá otázka nadväzuje na prvú, ktorej zistením bolo poznať postoj žiakov k riešeniu skutočnosti, že materiál poškodili. Skúma, ako postupujú, a hlavne, či sa k škode priznajú, alebo ju zataja.

Tretia otázka sa týka kontaktu žiakov so zákazníkmi. Sleduje okrem iného aj to, či žiaci počas odborného rozvoja dostávajú príležitosť priamo komunikovať so zákazníkmi servisu.

Štvrtá otázka je zameraná na to, či žiaci získali nové poznatky, vedomosti a zručnosti počas svojej praxe. Zisťuje, či praktický rozvoj žiakov v autoservise má svoje opodstatnenie v poznaní nových technológií, pracovných postupov a materiálov.

V **piatej otázke** sa sleduje spojenie teoretických vedomostí žiakov s reálnym pracovným prostredím, či žiaci teoretické poznatky, ktoré sa naučia v škole, prakticky využijú v autoservise.

Šiesta otázka sa týka hodnotenia žiakov inštruktorom a ide v nej o poznanie, či hodnotenie od inštruktora je podľa žiakov objektívne.

Siedma otázka smeruje k inovácii praktickej činnosti žiakov, zisťuje ich názory na zlepšenie práce a pracovných podmienok v autoservise.

Ôsma otázka je orientovaná na zistenie plánov žiakov do budúcnosti, či majú ambície pokračovať vo vysokoškolskom štúdiu, alebo či chcú ísť po skončení strednej školy hneď do praxe.

Deviata otázka čiastočne nadväzuje na prvú otázku. Zisťuje, či majú žiaci pri práci zodpovedný prístup k majetku autoservisu, hlavne čo sa týka áut zákazníkov, meracích a diagnostických prístrojov, pretože sú finančne drahé.

Desiata otázka sa zameriava na zistenie prepojenia teórie osvojovanej v školskom prostredí a praxe realizovanej v reálnom pracovnom prostredí.

Jedenásta otázka sa týka osobného rozvoja prostredníctvom vlastných skúseností žiakov, ako praktický rozvoj vo firmách posúva žiakov dopredu v získavaní nových skúseností.

Dvanásta otázka zisťuje postoj žiakov pri poznaní, že majú finančne uhradiť škodu, ktorú pri svojej práci spôsobili na majetku firmy.

Trinásta otázka smeruje na celkové hodnotenie vlastného výkonu žiakov v odbornom rozvoji za polrok. Žiaci by sa mali slovne vyjadriť o výkone a kvalite svojej práce v autoservise v danom období.

V **štrnástej otázke** sa zisťuje, či finančné ohodnotenie v autoservise je pre žiakov dostatočné.

Pätnásta otázka smeruje k poznaniu, či žiaci dodržiavajú BOZP na pracovisku a či od nich zamestnávateľ vyžaduje dodržiavanie bezpečnosti pri práci v autoservise.

Vyhodnotenie dotazníkov reflexie žiakov v skupine

Žiaci majú vyhradený hodinový čas na krátku inštrukciú a na vyplnenie položiek dotazníka. Výsledky jednotlivých položiek sa spracujú vo forme slovného komentára, ktorý je doplnený tabuľkami. Na konci školského roka inštruktori odborného rozvoja vo firmách hodnotia výsledky práce žiakov za druhý polrok podľa hodnotiacej tabuľky.

Výsledky ich hodnotenia a klasifikácie za obidva polroky sa uvádzajú v nasledovnej tabuľke:

Klasifikačný stupeň	1 výborný	2 chválitebný	3 dobrý	4 dostatočný	5 nedostatočný
Hodnotenie inštruktora za prvý polrok					
Hodnotenie inštruktora za druhý polrok					

ZÁVER

Na zlepšenie reflexie žiakov je vhodné dotazník doplniť ďalšími položkami, zamerať sa aj na stránku osobnostného a sociálneho rozvoja žiaka v škole i vo firmách, na ciele a ambície žiakov, na ich záujmy a potreby.

Na spresnenie zistených poznatkov je vhodné dotazník doplniť riadeným rozhovorom, ktorý by si MOV vopred pripravil. Jeho spracovaním získa ďalšiu podnetnú dokumentáciu k hodnoteniu a klasifikácii žiakov.

Odporúča sa použiť dotazník pravidelne v každom školskom roku, prípadne polroku.

Zlepšenie reflexie žiakov a zmenu ich postoja k sebe samému je možné ovplyvniť najmä:

- formou častejších osobných rozhovorov so žiakmi, pri rozhovoroch sa zameriavať na rozvíjanie schopností žiakov sebakriticky a objektívne hodnotiť vlastné postoje i správanie;
- v prípade absencie žiadať ospravedlnenie hneď nasledujúci deň;
- spoločne so žiakmi riešiť neodkladne aktuálne problémy, ktoré sa vyskytujú počas odborného rozvoja, hľadať príčiny a odstraňovať ich;
- získavať spätnú väzbu o svojom konaní;
- viesť žiakov k tomu, aby zodpovedne pristupovali nielen k pracovnej činnosti, ale i k vzdelávaniu a učeniu, pretože teória je úzko spojená s praxou a podieľa sa na rozvíjaní praktických zručností.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

<https://www.minedu.sk/metodicky-pokyn-c-212011-na-hodnotenie-a-klasifikaciju-ziakov-strednych-skol/>

Príloha Dotazník reflexie žiakov

DOTAZNÍK NA REFLEXIU ŽIAKOV V ODBORNOM ROZVOJI

Vážení žiaci!

Vytváram Vám priestor na Vašu reflexiu v predmete odborný výcvik, čo budem brať do úvahy pri uzatváraní známok pri klasifikácii za druhý polrok spolu s hodnotením Vášho inštruktora, ktorý Vám zabezpečuje odborný výcvik vo firme. Chcem Vás poprosiť, aby ste dotazník vyplnili samostatne, bez ohľadu na názory Vašich kamarátov – spolužiakov. Zvolenú odpoveď zakrúžkujte, v prípade voľnej odpovede písomne uveďte svoj názor. Za zodpovedné vyplnenie dotazníka vopred ďakujem.

Pohlavie:

- a) muž
- b) žena

Ročník – trieda, skupina, zameranie (uveď):

1. Stalo sa Ti počas praxe v období polroka, že si znehodnotil náradie alebo materiál, s ktorým si pracoval?
 - a) áno
 - b) nie
 - c) čiastočne

2. Ak si uviedol možnosť áno alebo čiastočne, uveď, ako si postupoval ďalej:
 - a) Vrátil som poškodené náradie medzi ostatné, bez ohlásenia poruchy.
 - b) Nahlásil som poruchu svojmu inštruktrovi.
 - c) Inštruktor ma stále kontroluje a upozorňuje na ochranu pracovného materiálu, čím predchádza jeho poškodeniu.
 - d) Iné

3. Prichádzaš do styku so zákazníkmi servisu – firmy?
 - a) áno
 - b) nie
 - c) občas

4. Naučil si sa počas svojej praxe v autoservise niečo nové v oblasti použitia nových technológií a pracovných postupov?
 - a) áno
 - b) nie
 - c) neviem

5. Zužitkoval si svoje teoretické vedomosti, ktoré si nadobudol v škole počas svojej praxe, v autoservise?
- a) áno
 - b) nie
 - c) neviem
 - d) nemám aké
6. Myslíš si, že čiastkové hodnotenie od Tvojho inštruktora je objektívne?
- a) áno
 - b) nie
 - c) Ak nie, uveď oblasť, v ktorej nie je objektívne.
7. Uveď, čo by si chcel na svojej práci v autoservise zlepšiť. Uveď, čo by si chcel na svojej práci vo firme zlepšiť:
-
-
-
8. Ak úspešne ukončíš stredoškolské štúdium, uveď, ako by si chcel pokračovať vo svojom živote:
-
-
-
9. Pracuješ na opravách áut zákazníkov tak, ako by to bol Tvoj majetok (auto, náradie, diagnostické a meracie prístroje)?
- a) áno
 - b) nie
- Svoju odpoveď zdôvodni:
-
-
-
10. Do akej miery Ti vedomosti nadobudnuté v teoretickom vyučovaní pomohli spoznať silné a slabé stránky Tvojej osobnosti?
- a) Som na tom rovnako, ako keby tá teória ani nebola.
 - b) Výrazne.
 - c) Čiastočne.

11. Napíš, v čom si sa posunul dopredu, čo nové si sa naučil a aké nové skúsenosti si nadobudol počas polroka na odbornom rozvoji v autoservise.

.....
.....
.....

12. Ako by si reagoval, keby Ti majiteľ firmy alebo inštruktor dal k náhrade škodu, ktorú si spôsobil na materiáli či na majetku firmy alebo zákazníka?

.....
.....
.....

13. Ako by si zhodnotil výkon a kvalitu svojej práce za obdobie polroka?

.....
.....
.....

14. Myslíš si, že finančné ohodnotenie je adekvátne výkonu a kvalite Tvojej práce v autoservise?

- a) áno
- b) nie
- c) čiastočne

15. Dodržiavaš pri svojej práci pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP)?

- a) áno
- b) nie

Svoju odpoveď zdôvodni:

.....
.....
.....

Text © Ing. Vladimír Figel

PRAKTICKÉ VYUČOVANIE – ODBORNÝ ROZVOJ ŽIAKOV

Vzdelávací materiál pre MOV

Vydalo Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave, Ševčenkova 1128/11, 850 05 Bratislava,
www.mpc-edu.sk, v roku 2018 ako 1. vydanie s počtom strán 10.

Redakčná úprava: Mgr. Terézia Peciarová

Grafická úprava: Ing. Monika Chovancová